

Qualitat de l'educació infantil als 4 anys

El desenvolupament d'aquesta avaluació va comportar la participació de 215 infants, així com de 214 famílies i 54 mestres. La selecció de la mostra es va fer de manera aleatòria en funció de la titularitat dels centres i de l'hàbitat (Barcelona ciutat, altres zones urbanes i zones rurals).

Els infants van realitzar proves d'aplicació individual i les famílies i les mestres van respondre a diversos qüestionaris a través d'entrevistes personals. Aquest treball de camp es va realitzar durant els mesos de maig i juny de 1992.

De manera resumida, a continuació es presenten els resultats d'aquesta avaluació, que es poden consultar en el fons documental del Consell Superior d'Avaluació.

D'entre vuit categories d'habilitats que recollien aspectes rellevants del desenvolupament dels infants, pares i mares van triar com a prioritàries les habilitats de tipus preacadèmic, de relacions socials amb d'altres infants i de llenguatge. A més, van atribuir-se com a responsabilitat seva les habilitats de relacions socials amb adults i les d'autonomia.

Les mestres van destacar les habilitats de llenguatge, d'autonomia i de relacions socials amb altres infants, que van considerar responsabilitat seva, juntament amb les habilitats preacadèmiques.

Famílies i mestres van ressaltar la importància de les habilitats de llenguatge referides a conversar amb d'altres infants i adults, comunicar els sentiments amb paraules i pronunciar paraules correctament. En les habilitats de relacions socials amb altres infants van destacar les d'iniciar relacions, corregir errors i compartir joguines. Entre les habilitats d'autonomia van assenyalar la d'atendre les necessitats personals i entre les preacadèmiques, la de concentrar i fixar l'atenció en una feina o activitat.

En les proves de desenvolupament realitzades pels infants de 4 anys, els resultats van evidenciar que les habilitats més assolides eren les cognitives, les socials i les de motricitat fina. En canvi, les preacadèmiques i les de llenguatge estaven en un nivell més inicial d'assoliment.

En la prova cognitiva la puntuació mitjana va ser d'un 74% d'encerts. Per parts, les puntuacions foren d'un 78% en relacions espacials, d'un 69% en quantitat i d'un 57% en temps.

En la prova de motricitat fina la puntuació mitjana va ser d'un 73%. Per parts, en modelatge amb plastilina, un 60% dels infants van fer una forma cilíndrica llarga i regular i un 52% una pilota esfèrica llisa. A l'exercici de motricitat de dits, un 57% van tocar el polze amb tots els dits, per ordre i amb les dues mans. En la còpia de formes, el 91% van fer una línia vertical i recta d'1,5 cm., un 72% van realitzar una creu, un 63% van dibuixar un quadrat, així com d'altres formes.

En la prova preacadèmica la puntuació mitjana va ser d'un 42%. En concret, en preescriptura els infants van obtenir un 43%, en nombres un 28% i en prelectura un 70%.

En la prova de llenguatge la puntuació mitjana va ser d'un 60% d'encerts. Per parts, per una banda, en llenguatge receptiu de forma, que feia referència a expressions d'acció directa, comparació, negació, interrogació i al gènere i locatiu, fou d'un 76%. En llenguatge receptiu de contingut, que al·ludia a expressions d'una sola paraula, l'extracció del significat, la detecció de manca de sentit i el reconeixement de paraules, fou d'un 66%.

D'altra banda, el resultat en llenguatge expressiu de contingut, que recollia les expressions d'una paraula o d'un grup de paraules, les interrelacions entre frases, les frases curtes, la predicció de conseqüències, les preposicions, el coneixement de les funcions dels objectes, les frases subordinades, el possessiu, va ser d'un 63%. En llenguatge expressiu de forma, referit al tractament de l'infinitiu, el pretèrit perfect simple i perifràstic, les conjuncions, les frases subordinades, les frases amb dues paraules relacionades i no relacionades, fou d'un 32%.

La prova de competència social que recollia les valoracions individuals fetes per la mestra respecte als infants i les respostes dels infants a preguntes relatives a comprensió de relacions socials, conceptes d'un mateix i de la pròpia família, del paper o dels sentiments d'altres persones i de conductes socialment acceptables. La prova era un instrument per conèixer de manera descriptiva allò que els infants comprenien de diferents aspectes del seu àmbit social més proper.

Els resultats van palesar que els infants eren capaços d'identificar-se pel seu nom i fins i tot pel seu cognom i que tenien una concepció general de la seva estructura familiar. També que sabien alguna cosa puntual de la funció de persones conegudes per ells/elles, com la mestra i el metge. Quant als sentiments dels altres, la majoria d'infants podia donar una resposta del que es manifestaria davant una situació determinada. En canvi, els infants no tenien clara la idea de gènere i de creixement.

Les observacions en les llars d'infants van evidenciar que les activitats més realitzades pels nens i nenes eren de tipus físic, preacadèmic, d'expressió i personals i/o socials. D'entre les activitats físiques destacaven les motores grosses i en les preacadèmiques, les d'explicació de contes i números. En les activitats d'expressió dominaven les d'arts i manualitats i en les personals, les de relacions socials.

Les activitats físiques i d'expressió eren realitzades en petits grups. Les preacadèmiques es desenvolupaven individualment i de vegades també en petits grups. La majoria no implicaven verbalització.

L'observació del comportament adult palesà que la majoria de mestres proporcionava estratègies d'ensenyament facilitadores o informatives, que

aportaven coneixements i/o informació, amb intervencions breus i concretes i de direcció.

L'observació de l'organització del temps va corroborar que les activitats més proposades per les mestres al grup classe eren les preacadèmiques i també les activitats lliures, que demanaven l'atenció i la participació de l'infant.